

Hallituksen esitys Eduskunnalle Filippiinien kanssa tehdyn sijoitusten edistämistä ja suojaamista koskevan sopimuksen eräiden määräysten hyväksymisestä

ESITYKSEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ

Esityksessä ehdotetaan, että Eduskunta hyväksyisi Filippiinien kanssa Manilassa 25 päivänä maaliskuuta 1998 allekirjoitetun sijoitusten edistämistä ja suojaamista koskevan sopimuksen. Sopimuksen tarkoituksena on edistää ja tiivistää taloudellista yhteistyötä Filippiinien kanssa ja selkiinnyttää erityisesti sijoituksia koskevia oikeudellisia perusteita maiden välillä. Sopimuksen avulla halutaan varmistaa suotuisat edellytykset toisen sopimuspuolen kansalaisten ja yritysten sijoituk-

sille toisessa sopimusmaassa sekä tunnustetaan tarve suojella niitä.

Sopimus tulee voimaan kolmantenakymmenentenä päivänä siitä, kun sopimuspuolet ovat ilmoittaneet toisilleen täyttäneensä valtiosäännöissään sopimuksen voimaantulolle asetetut vaatimukset. Esitykseen sisältyy lakiehdotus sopimuksen lainsäädännön alaan kuuluvien määräysten hyväksymisestä. Ehdotettu laki on tarkoitettu tulemaan voimaan samanaikaisesti sopimuksen kanssa.

YLEISPERUSTELUT

1. Nykytilanne

Filippiinit on entinen Espanjan siirtomaa, jonka emämaa myi Yhdysvalloille vuonna 1898. Japani valtasi saaret vuonna 1942 ja julisti ne itsenäisiksi. Amerikkalaiset joukot valtasivat ne takaisin vuonna 1945 ja Filippiinit itsenäistyi uudelleen vuonna 1946.

Kaakkois-Aasian saaristossa, Etelä-Kiinan meren ja Tyynen valtameren välissä sijaitseva valtio koostuu 7100 saaresta. Kokonaispinta-ala on 300 000 neliökilometriä ja asukkaita 70 miljoonaa, joista pääosa on malaijeja.

Väestönkasvu on yli 2 % vuodessa ja elinajanodote 65 vuotta. Viralliset kielet ovat filipino (tagalog) ja englanti. Lisäksi puhutaan 90 muuta kieltä. Väestö kuuluu Kaakkois-Aasian koulutetuimpiin. Filippiiniläisistä 93,5 % on lukutaitoisia. Katoliseen kirkkoon kuuluu 85 % asukkaista; 4 % on muslimeja. Pääkaupungissa Manilassa asuu 8 miljoonaa ihmistä.

Maa on presidenttivaltainen tasavalta. Demokraattisesti valittu kansalliskokous muodostuu 24-jäsenisestä senaatista ja 204-paiksesta edustajainhuoneesta.

Filippiinit on jäsen mm. Yhdistyneissä kansakunnissa, Maailmanpankissa, Kansainvälisessä valuuttarahastossa ja Maailman kauppajärjestössä sekä useissa Aasian alueellisissa yhteistyöjärjestöissä.

Suomi tunnusti Filippiinit vuonna 1946 ja diplomaattisuhteet maiden välille solmittiin 14 päivänä heinäkuuta 1955.

Kun entinen presidentti Ferdinand Marcos lähti maanpakoon vuonna 1986, hän vei mukanaan miljardeja dollareita jättäen jälkeensä ylivelkaantuneen maan. Poliittisesti epävakaina vuosina karkasi pääomaa muutenkin runsain määrin ulkomaille.

Ennen Aasian taluskriisin puhkeamista viime vuonna IMF arvioi, että Filippiinien talous oli jo päässyt ulos umpikujastaan ja että maa oli vihdoin pysyvän talouskasvun uralla. Myös Aasian kehityspankin mu-

kaan näkymät olivat jo valoisat. OECD nosti Filippiinit vuonna 1996 "dynaamisten talouksien" ryhmään.

Sisäpoliittinen vakaus, järkevä makrotalouden hoito ja läpikäydyt rakennemuutokset ovat kaikki vaikuttaneet ratkaisevasti talouden suotuisaan kehitykseen kohentamalla kasvua vetävän yksityisen sektorin luottamusta tulevaisuuteen. Hallitus on myynyt monopolinsa ja rahoittanut infrastruktuurin kehittämisen yksityisen pääoman avulla. Eräänä osoituksena siitä, että luottamus maan talouteen on palautunut, ovat Filippiineille takaisin kääntyneet pääomavirrat. Maan bruttokansantuote on jo nyt Malesian ja Singaporen tasolla. Kasvunäkymät ovat ennusteiden mukaan suotuisat, joskin Aasian talouskriisi luo epävarmuutta Filippiineillekin. Ennen kriisiä Aasian kehitys pankin keskipitkän aikavälin kasvuennuste asettui 6—7 %:n vuositasolle. Nopeinta kasvu on teollisuustuotannossa.

Filippiinit on päässyt yhteisymmärrykseen myös Pariisin klubin avunantajamaiden kanssa lainanhoitokulujen uudelleenjärjestelyistä. IMF poisti vuonna 1996 Filippiinit listaltaan köyhistä maista, jotka tarvitsevat apua maksutaseongelmiensa ratkaisemiseksi. Lisäksi IMF ja Filippiinit pääsivät helmikuussa 1997 yhteisymmärrykseen ohjelmasta, joka vapautti maan talouspolitiikan IMF:n kolme vuosikymmentä kestäneestä valvonnasta. IMF:n holhous päättyi maaliskuussa 1998. Sen jatkoksi maan hallitus kuitenkin laati kaksivuotisen "vapaaehtoisen" tiukan talouspoliittisen ohjelman, minkä IMF oli edellyttänyt vapauttaakseen Filippiinien käyttöön 1,4 miljardin dollarin suuruisen stand by -luoton. Uuden presidentin Joseph Estradan hallitus on myös sitoutunut toteuttamaan ohjelman tavoitteet.

Huomattavan valuuttalähteen Filippiineille muodostavat ulkomailla, erityisesti USA:ssa, öljyä tuottavissa arabimaissa, Hongkongissa ja Singaporessa, työskentelevien runsaan neljän miljoonan filippiiniläisen kotiuttamat palkat. Valuuttavaranto onkin maahan virtaavan ulkomaisen pääoman ansiosta vahvistunut. Vuonna 1997 varanto oli kasvanut 12 miljardiin Yhdysvaltain dollariin, mikä vastasi kolmen kuukauden tuontia.

Talouden pahimpia ongelmia ovat riippuvaisuus ulkomaisesta pääomasta, verotuksen heikko tuotto, alhainen säästämisaste sekä infrastruktuurin puutteet sekä laajana rehottava korruptio.

Myös köyhyyden vähentäminen asettaa hallitukselle vakavan haasteen. Maailmanpankin arvioiden mukaan 39 % kansalaisista elää edelleen köyhyysrajan alapuolella. Vastaava prosenttiluku on 22 % Thaimaassa, 19 % Indonesiassa ja 14 % Malesiassa.

Filippiineistä on tullut eräs alueen houkuttelevimmista sijoituskohteista, ja ulkomaisia investointeja on alkanut virrata maahan noin 2 miljardin Yhdysvaltain dollarin vuosivauhdilla. Ulkomaalaisilla on oikeus omistaa kokonaan vienti- ja muita yrityksiä Filippiineillä, ja hallituksen uudistusohjelma on avannut ulkomaisille sijoittajille lähes kaikki talouden sektorit. Tuontia on liberalisoitu ja tarifeja on alennettu raaka-aineiden ja pääomatarvikkeiden osalta. Lähes kaikki valuuttavaihtoa koskevat rajoitukset on kumottu. Pääomien ja voittojen kotiuttaminen on vapaata. Filippiineistä tekee kiinnostavan kohteen sijoitukselle myös sen hyvin koulutettu työvoima, monopolien purkaminen ja suuret infrastruktuurihankkeet sekä nyttemmin saavutettu poliittinen vakaus.

Ulkomaisten investointien osalta on merkittävää, että uusi hallitus ei pelkää ole sitoutunut noudattamaan ja jatkamaan Ramosin hallituksen liberalisointipolitiikkaa, vaan on ilmoittanut myös laajentavansa sitä uusille aloille. Hallitus on ilmoittanut sallivansa ulkomaalaisomistuksen mm. kiinteistösektorilla ja vähittäiskaupassa, lieventävänsä kotimaisen omistuksen vaatimusta tietyillä herkillä aloilla sekä myöntävänsä vero- ym. kiihokkeita entistä vapaammin myös muille kuin joint venture -hankkeille. Tänä vuonna onkin nähty, että kotimaisten investointien laskettua selvästi ovat ulkomaiset sijoitukset nousseet yhä tärkeämmiksi.

Viime vuosikymmenellä ulkomaiset pääinvestoijat olivat Japani, Taiwan ja Hongkong. Nyttemmin Eurooppa on siirtynyt johtoon. Huomattavimmat eurooppalaiset investoijat ovat Alankomaat ja Iso-Britannia. Suurin investointien lähde on tällä hetkellä Hongkong. Suuri sijoittaja on edelleen myös Japani, joka on sijoittanut varsinkin elektroniikan ja sähkökomponenttien tuotantoon. Investoinnit ASEAN-maista ovat tasaisessa kasvussa.

Teollisuus- ja tekijänoikeussuoja on Filippiineillä edelleen heikkoa. Tavaramerkkien väärentäminen on tavallista ja tietokoneohjelmia ja videoita kopioidaan yleisesti. Asian korjaamiseksi maahan on nyt perustettu erityisiä tekijänoikeustuomioistuimia.

Ulkomaankaupan osuus maan bruttokansantuotteesta on 60 %. Filippiinit kannattaa avointa ja kilpailuun perustuvaa maailmankauppaa, joka noudattaa Maailman kauppajärjestön sääntöjä. Suhteita muihin Aasian maihin on tiivistetty ja Filippiinit on aktiivisesti osallistunut Aasian vapaakauppaa ajavaan yhteistyöhön.

Viennin rakenne on muuttunut viimeisen kymmenen vuoden aikana. Valmisteteollisuuden tuotteet käsittävät nyt 80 % viennistä, kun osuus 1980-luvulla oli alle 50 %. Japanilaiset, yhdysvaltalaiset ja eurooppalaiset yritykset perustavat kilpaa elektroniikkaa tuottavia tehtaita Filippiineille, ja arvioiden mukaan elektroniikan vienti voi jopa kolminkertaistua muutamassa vuodessa.

Suomen ja Filippiinien kauppavaihto on viime vuosina ollut Suomelle ylijäämäistä. Paras vuosi viennin kannalta oli 1993, jolloin Suomi toimitti Filippiineille voimakoneita ja -laitteita 830,3 miljoonan markan arvosta. Vuonna 1997 kokonaisvientimme Filippiineille oli 460 miljoonaa markkaa. Se väheni edellisvuodesta 34 %. Tuonti oli vastaavana aikana 300 miljoonaa markkaa. Kasvua edellisvuoteen verrattuna oli 23 %. Viennin rakenne on viime vuosina säilynyt melko vakaana. Merkittävin tuoteryhmä on koneet, laitteet ja kuljetusvälineet noin 80 %:n osuudella.

Yli 30 suomalaisyrityksellä on agentti- tai jakelujärjestely Filippiineillä. Suurimmista suomalaisyrityksistä ainakin Nokialla, Metralla, Koneella, Outokummulla ja Repolalla on tytäryhtiöt Filippiineillä. Imatran Voima Oy on osallistunut Aasian kehityspankin rahoittamaan energiahuollon kehittämishankkeeseen.

Vientitakuiden ja -luottojen kysyntä on viime aikoina lisääntynyt. Investointitakuiden myöntäminen on myös mahdollista.

Suomella on ennestään voimassa sijoitusten edistämistä ja suojelua koskevat sopimukset Egyptin (SopS 3/1982), Kiinan (SopS 4/1986), Sri Lankan (SopS 54/1987), Malesian (SopS 79/1987), Unkarin (SopS 20/1989), Venäjän (tehty Neuvostoliiton kanssa SopS 58/1991), Tshekin (tehty Tshekin ja Slovakian Liittotasavallan kanssa SopS 73/1991), Viron (SopS 104/1992), Liettuan (SopS 119/1992), Romanian (SopS 121/1992), Latvian (SopS 5/1993), Uzbekistanin (SopS 74/1993), Ukrainan (SopS 6/1994), Valko-Venäjän (SopS 89/1994), Turkin (SopS 29/1995), Argentiinan (SopS

21/1996), Chilen (SopS 23/1996), Korean tasavallan (SopS 25/1996), Vietnamin (SopS 27/1996), Perun (SopS 33/1996), Thaimaan (SopS 35/1996), Slovakian (tehty Tshekin ja Slovakian Liittotasavallan kanssa SopS 73/1991), Arabiemiraattien liiton (SopS 22/1997), Kuwaitin (SopS 32/1997), Indonesian (SopS 34/1997), Moldovan (SopS 42/1997), Kazakstanin (SopS 20/1998) ja Puolan (SopS 28/1998) kanssa.

2. Sopimuksen valmistelu

Suomi teki aloitteen sopimusneuvotteluista vuonna 1995. Suomi toimitti vuoden 1995 lopulla ehdotuksensa sopimukseksi, jota puolestaan Filippiinien viranomaiset kommentoivat vuoden 1996 alussa. Keskeisiä näkemyseroja sopimusluonnoksessa pyrittiin tämän jälkeen ratkomaan kirjeenvaihdolla. Varsinaiset neuvottelut avoimien kysymysten selvittämiseksi käytiin Manilassa 28—29 päivänä helmikuuta 1998.

Sopimus noudattaa viimeisimpiä Suomen neuvottelemia vastaavia sopimuksia. Työn pohjana on käytetty alan kansainvälistä vertailumateriaalia, kuten Euroopan Energiaperuskirjaa, monenvälisten investointisopimusneuvottelujen tuloksena syntyneitä asiakirjoja, Pohjois-Amerikan vapaakauppasopimusta, Maailman kauppajärjestön sopimuksia sekä maiden Euroopan maiden vastaavien sopimusten sisältöä. Sopimuksia on kehitetty edelleen yhteistyössä Suomen asianomaisten viranomaisten ja talouselämän etujärjestöjen kanssa.

3. Sopimuksen merkitys

Sopimuksen mukaan kumpikin sopimuspuoli turvaa omien lakiansa ja säännöstensä puitteissa omalla alueellaan toisen sopimuspuolen sijoittajien sijoituksille oikeudenmukaisen ja tasapuolisen kohtelun. Tällaisiin sijoituksiin ei saa soveltaa epäedullisempaa kohtelua, kuin mikä myönnetään omille tai kolmansien maiden sijoittajien sijoituksille.

Sopimuksen tarkoittamia sijoituksia voi kansallistaa, pakkolunastaa tai muuten ottaa haltuun ainoastaan ei-syrjivältä pohjalta. Toimenpiteeseen voidaan ryhtyä vain yleisen edun niin vaatiessa sekä välitöntä, riittävää ja todellista korvausta vastaan asianmukaisin laillisin menettelyin.

Sodasta, aseellisesta selkkauksesta, hätätilasta tai vastaavasta sijoitukselle aiheutunut

vahinko on hyvitetävä tai korvattava vähintään samantasoisesti kuin omien tai kolmansien maiden sijoittajien osaksi hyvitys sen mukaan, mikä on sijoittajan kannalta edullisinta.

Mikäli sijoittajan ja toisen sopimuspuolen välillä tai sopimuspuolten kesken syntyy

riitaisuuksia, on sopimuksessa määräykset välimiesmenettelystä.

4. Esityksen taloudelliset vaikutukset

Sopimuksella ei ole valtion talouteen ulottuvia vaikutuksia.

YKSITYISKOHTAISET PERUSTELUT

5. Sopimuksen sisältö

1 artikla. Artiklassa määritellään sopimuksessa käytetyt käsitteet sijoitus, sijoittaja ja tuotto.

2 artikla. Artikla sisältää yleisen periaatteen sijoitusten sallimisesta ja edistämisestä sopimuspuolten alueella sekä sitoumuksen suojella ja olla häiritsemättä sijoittajien toimintaa.

3 artikla. Artikla takaa sijoituksille ja sijoittajille kansallisen tai suosituimman maan kohtelun sen mukaan kumpi on investoijan kannalta edullisempi. Tätä ei-syrjivän kohtelun periaatetta ei kuitenkaan sovelleta alueellisiin integraatiojärjestelyihin, verotukseen tai monenvälisiin investointisopimuksiin, joissa jompikumpi sopimuspuoli on osapuolena.

4 artikla. Artiklassa on määräykset siltä varalta, että toisen sopimuspuolen sijoittajien sijoituksille aiheutuu menetyksiä sodan, kapinan, kansallisen hätätilan tai muun aseellisen yhteisön johdosta. Näistä menetyksistä sopimuspuolet sitoutuvat maksamaan korvauksia tai muuten hyvittämään sijoittajaa vähintään saman suuruisesti kuin oman maan tai kolmannen maan sijoittajia.

5 artikla. Omaisuuden kansallistamiselle, pakkolunastamiselle tai niihin verrattaville toimille asetetaan tiukempia edellytyksiä kuin kansallisessa lainsäädännössä on tapana. Pakkolunastuksesta on suoritettava välitön, riittävä ja todellinen korvaus sijoituksen markkina-arvon mukaan. Korvaukselle on suoritettava asianmukainen korko.

6 artikla. Pääomien, tuottojen, maksujen ja palkkojen siirtämiselle sijoitusmaahan ja sieltä pois ei saa asettaa rajoituksia. Sopijapuolet takaavat, että siirrot voidaan tehdä viipymättä, vapaasti vaihdettavissa valuutoissa ja vallitsevan markkinakurssin mukaisina.

7 artikla. Jos sopimuspuoli tai sen valtuutama laitos on joutunut korvaamaan ei-kauppallisia vahinkoja, sijoittajan oikeudet siirtyvät maksajalle sijoittajan oikeuksien määräisinä, eli tämä tunnustetaan sijaantulijaksi.

8 artikla. Artikla velvoittaa sopijapuolet jommankumman pyynnöstä keskinäisiin konsultaatioihin kaikissa maiden välisiin sijoituksiin tai sopimuksen tulkintaan tai soveltamiseen liittyvissä kysymyksissä.

9 artikla. Artikla määrää, että sopimus koskee kaikkia sijoituksia riippumatta siitä onko ne tehty ennen tai jälkeen sopimuksen voimaantulon. Sopimus ei kuitenkaan koske riitaisuuksia, jotka syntyivät ennen sopimuksen voimaantuloa.

10 artikla. Artikla määrää, että sijoittajan ja sopijapuolen välisen riidan ratkaiseminen voidaan sijoittajan valinnan mukaan alistaa joko valtioiden ja toisten valtioiden kansalaisten välisten sijoituksia koskevien riitaisuuksien ratkaisemisesta vuonna 1965 tehdyn niin sanotun Washingtonin yleissopimuksen (SopS 3—4/1969) mukaiseen IC-SID-ratkaisumenettelyyn tai vaihtoehtoisesti ad hoc -välimiesoikeudelle, joka muodostetaan Yhdistyneiden Kansakuntien kansainvälisen kauppaoikeuden toimikunnan (United Nations Commission on International Trade Law) sääntöjen mukaisesti, elleivät riidan osapuolet sovi muunlaisesta menettelystä. Päätös on lopullinen ja molempia riidan osapuolia sitova ja se pannaan täytäntöön kansallisen lainsäädännön mukaisesti.

11 artikla. Sopimuspuolten eli hallitusten väliset riidat sopimuksen tulkinnasta ja soveltamisesta tulee ensisijaisesti pyrkiä selvittämään neuvotteluteitse. Jos ratkaisua ei synny, riita voidaan jättää ratkaistavaksi kansainväliseen välimiestuomioistuimeen, joka muodostetaan kutakin tapausta varten erikseen artiklan määräysten mukaisesti. Väli-

miesten päätös on lopullinen ja sopimuspuolia sitova.

12 artikla. Artikla sisältää tavanomaiset loppumääräykset sopimuksen voimaantulosta ja sen irtisanomisesta. Sopimus tulee voimaan kolmenkymmenen päivän kuluttua siitä, kun sopimuspuolet ovat ilmoittaneet toisilleen täyttäneensä sopimuksen voimaantulon edellyttämät valtiosisäiset menettelyt. Se on voimassa viisitoista vuotta. Sen jälkeen se voidaan irtisanoa vähintään kahdenkymmenen kuukauden irtisanomisajalla. Irtisanomisajan jälkeinen niin sanottu suoja-aika on niin ikään viisitoista vuotta.

6. Eduskunnan suostumuksen tarpeellisuus

Sopimuksen 5 artiklassa asetetaan ne edellytykset, joilla pakkolunastus voi tapahtua. Hallitusmuodon 12 § sitoo pakkolunastuksen lailla säätämiseen sekä yleisen tarpeen ja täyden korvauksen vaatimukseen. Sopimuksen 5 artikla sisältää kuitenkin korvauksen osalta yksityiskohtaisempia määräyksiä kuin

mitä Suomen pakkolunastuslainsäädäntöön sisältyy. Tämän vuoksi artikla kuuluu lainsäädännön alaan. Lisäksi sopimusmääräys vaikuttaa suomalaisten sijoittajien oikeusasemaan, koska se sääntelee tilanteita, joissa Filippiinit voi pakkolunastaa suomalaissijoituksia.

Edellä olevan perusteella ja hallitusmuodon 33 §:n mukaisesti esitetään,

että Eduskunta hyväksyisi ne Manilassa 25 päivänä maaliskuuta 1998 tehdyn Suomen tasavallan hallituksen ja Filippiinien tasavallan hallituksen välisen sijoitusten edistämistä ja suojaamista koskevan sopimuksen määräykset, jotka vaativat eduskunnan suostumuksen.

Koska sopimus sisältää määräyksiä, jotka kuuluvat lainsäädännön alaan, annetaan samalla eduskunnan hyväksyttäväksi seuraava lakiehdotus:

Laki

Filippiinien kanssa tehdyn sijoitusten edistämistä ja suojaamista koskevan sopimuksen eräiden määräysten hyväksymisestä

Eduskunnan päätöksen mukaisesti säädetään:

1 §
Manilassa 25 päivänä maaliskuuta 1998 tehdyn Suomen tasavallan hallituksen ja Filippiinien tasavallan hallituksen välisen sijoitusten edistämistä ja suojaamista koskevan sopimuksen määräykset ovat, mikäli ne kuuluvat lainsäädännön alaan, voimassa niin kuin siitä on sovittu.

2 §
Tarkempia säännöksiä tämän lain täytäntöönpanosta annetaan tarvittaessa asetuksella.

3 §
Tämä laki tulee voimaan asetuksella säädettävänä ajankohtana.

Helsingissä 4 päivänä joulukuuta 1998

Tasavallan Presidentti

MARTTI AHTISAARI

Ministeri *Ole Norrback*

*(Suomennos)***SOPIMUS****SUOMEN TASAVALLAN
HALLITUKSEN JA FILIIPPINIEN
TASAVALLAN HALLITUKSEN
VÄLILLÄ SJOITUSTEN
EDISTÄMISESTÄ JA SUOJAAMISESTA****Johdanto**

Suomen tasavallan hallitus ja Filippiinien tasavallan hallitus, jotka

haluavat luoda suotuisat edellytykset sopimuspuolen sijoittajien sijoituksille toisen sopimuspuolen alueella ja ylläpitää näitä olosuhteita ja

tunnustavat, että tällaisten sijoitusten tukeminen ja suojele sopimuksen pohjalta johtaa lisääntyvään liiketoiminnalliseen aloitteellisuuteen, pääomien ja teknologian siirtoihin sekä molempien sopimuspuolten taloudellisen hyvinvoinnin lisääntymiseen,

ovat sopineet seuraavasta:

1 artikla*Määritelmät*

Tässä sopimuksessa:

1. "Sijoitus" tarkoittaa kaikenlaista varallisuutta, jonka sopimuspuolen sijoittaja on perustanut tai hankkinut toisen sopimuspuolen alueella viimeksi mainitun sopimuspuolen lakien ja määräysten mukaisesti, ja siihen kuuluu erityisesti, joskaan ei yksinomaan:

a) irtain ja kiinteä omaisuus samoin kuin jälleensijoitetut tuotot ja omistusoikeudet kuten kiinnitykset, pantti- ja pidätysoikeudet,

AGREEMENT**BETWEEN THE GOVERNMENT OF THE
REPUBLIC OF FINLAND AND THE
GOVERNMENT OF THE REPUBLIC OF
THE PHILIPPINES ON THE
PROMOTION AND PROTECTION OF
INVESTMENTS****Preamble**

The Government of the Republic of Finland and the Government of the Republic of the Philippines

Desiring to create and maintain favourable conditions for investment by investors of one Contracting Party in the territory of the other Contracting Party;

Recognising that the encouragement and protection of such investments on the basis of an Agreement will be conducive to the stimulation of business initiatives, transfer of capital and technology and increasing economic prosperity of both Contracting Parties;

Have agreed as follows:

Article 1*DEFINITIONS*

For the purpose of this Agreement:

1) The term "Investment" means every kind of asset, established or acquired by an investor of one Contracting Party in the territory of the other Contracting Party in accordance with the laws and regulations of the latter Contracting Party, and in particular, though not exclusively, includes:

(a) movable and immovable property as well as reinvested returns, and property rights such as mortgages, liens, pledges, lea-

vuokrattu omaisuus, nautintaoikeudet ja muut samankaltaiset oikeudet,

b) yrityksen osakkeet ja haltijavelkakirjat ja muut osuudet yrityksessä,

c) vaateet rahaan tai suorituksiin, joilla on taloudellista arvoa,

d) oikeudet henkiseen omaisuuteen kuten patentteihin, tekijänoikeuksiin, teollisiin mallioikeuksiin, teknisiin valmistusmenetelmiin, tietotaitoon ja goodwill-arvoon,

e) oikeudet tai luvat, jotka on myönnetty lain tai sopimuksen nojalla, mukaan lukien toimiluvat etsiä, viljellä, louhia tai hyödyntää luonnonvaroja.

Mikään hyväksytty muutos varallisuuden sijoitusmuodossa ei vaikuta varallisuuden luokitukseen sijoituksena.

2. "Tuotto" tarkoittaa sijoituksen tuottamia rahamääriä ja sisältää erityisesti, joskaan ei yksinomaan, voitot, pääomatuotot, osingot, rojaltit ja maksut.

3. "Sijoittaja" tarkoittaa:

a) luonnollista henkilöä, joka on sopimuspuolen kansalainen sen lakien mukaisesti tai

b) oikeushenkilöä, mukaan lukien yhtiötä, yritystä tai yhdistystä, joka on rekisteröity ja perustettu sopimuspuolen lakien ja määräysten mukaisesti ja jolla on toimipaikka tämän sopimuspuolen alueella.

2 artikla

Sijoitusten edistäminen, myöntäminen ja suojaaminen

1. Sopimuspuolet edistävät toisen sopimuspuolen sijoittajien sijoituksia alueellaan ja antavat luvan sellaisille sijoituksille lakiensa ja määräystensä mukaisesti.

2. Sopimuspuolen sijoittajien sijoituksilla tulee olla aina täysin suojattu ja turvattu asema toisen sopimuspuolen alueella. Mainittu sopimuspuoli ei saa millään tavoin kohtuuttomilla tai syrjivillä toimilla haitata toisen sopimuspuolen sijoittajien sijoitusten hoitoa, ylläpitoa, sijoituksiin liittyviä liiketoimia tai myyntiä.

3. Isäntäosapuoli tarkastelee myötämielisesti lainsäädäntönsä puitteissa toisen sopimuspuolen sijoittajien hakemuksia koskien tarpeellisia lupia sen alueella tehtävien sijoit-

ses, usufructs and other similar rights;

(b) shares and debentures of a company and any other forms of participation in a company;

(c) claims to money or to any performance having economic value;

(d) intellectual property rights, such as patents, copyrights, industrial designs, technical processes, know-how and goodwill;

(e) rights or permits conferred by law or under contract, including concessions to search for, cultivate, extract or exploit natural resources.

Any admitted alteration of the form in which assets are invested shall not affect their classification as an investment.

2) The term "Returns" means the amounts yielded by an investment and in particular, though not exclusively, includes profits, capital gains, dividends, royalties and fees.

3) The term "Investor" means:

(a) any natural person who is a citizen of the Contracting Party in accordance with its laws, or

(b) any legal person, including a corporation, firm or association incorporated or constituted in accordance with the laws and regulations of a Contracting Party and having its seat in the territory of that Contracting Party.

Article 2

PROMOTION, ADMISSION AND PROTECTION OF INVESTMENTS

1) Each Contracting Party shall promote in its territory investments by investors of the other Contracting Party and shall admit such investments in accordance with its laws and regulations.

2) Investments by investors of one Contracting Party shall at all times enjoy full protection and security in the territory of the other Contracting Party. The said Contracting Party shall in no way by unreasonable or discriminatory measures impair the management, maintenance, use, operation, enjoyment or disposal of investments by investors of the other Contracting Party.

3) The host Party shall, within the framework of its legislation, give a sympathetic consideration to applications by investors of the other Contracting Party for necessary

tusten yhteydessä, mukaan lukien lupa ottaa työhön valintansa mukaan johtotason ja teknistä henkilökuntaa.

permits in connection with the investments in its territory, including authorisations for engaging top managerial and technical personnel of their choice.

3 artikla

Article 3

Sijoitusten kohtelu

TREATMENT OF INVESTMENTS

1. Sopimuspuoli takaa oikeudenmukaisen ja tasapuolisen kohtelun toisen sopimuspuolen sijoittajien sen alueella tekemille sijoituksille.

1) Each Contracting Party shall guarantee fair and equitable treatment to investments made by investors of the other Contracting Party in its territory.

2. Sopimuspuoli myöntää sen alueella myönnettyille toisen sopimuspuolen sijoittajien sijoituksille kohtelun, joka ei ole epäedullisempi kuin mitä myönnetään sen omien sijoittajien tai jonkin kolmannen valtion sijoittajien sijoituksille tai sijoituksista saataville tuotoille, sen mukaan kumpi kohtelu on sijoittajalle edullisempi.

2) Each Contracting Party shall accord admitted investments of investors of the other Contracting Party in its territory treatment which is no less favourable than that accorded to investments or returns of investments by its own investors or by investors of any third State, whichever is more favourable to the investor.

3. Sopimuspuoli myöntää toisen sopimuspuolen sijoittajille näiden sijoitusten hoidon, ylläpidon, käytön, sijoituksiin liittyvien liiketoimien tai sijoitusten myynnin osalta kohtelun, joka ei ole epäedullisempi kuin minkä isäntäosapuoli myöntää omille sijoittajilleen tai jonkin kolmannen osapuolen sijoittajille, sen mukaan mikä kohtelu on sijoittajalle edullisempi.

3) Each Contracting Party shall accord investors of the other Contracting Party, as regards the management, maintenance, use, operation, enjoyment or disposal of their investments, treatment which is no less favourable than the host Party accords to its own investors or to investors of any third State, whichever is more favourable to the investor.

4. Tämän sopimuksen määräysten koskien sellaisen kohtelun myöntämistä, joka ei ole epäedullisempi kuin joko sopimuspuolen tai kolmannen valtion sijoittajille myönnettävä kohtelu, ei saa katsoa velvoittavan isäntäosapuolta ulottamasta toisen sopimuspuolen sijoittajiin etua kohtelusta, suosituimmuudesta tai etuoikeudesta, joka johtuu:

4) The provisions of this Agreement, relative to the granting of treatment no less favourable than that accorded to investors of either Contracting Party or of any third State, shall not be construed so as to oblige the host Party to extend to investors of the other Contracting Party the benefit of any treatment, preference or privilege resulting from:

a) alueellisesta taloudellisesta järjestöstä tai tulliliitosta, jonka osapuoli isäntäosapuoli on tai jonka osapuoli siitä voi tulla,

(a) any regional economic organisation or customs union of which the host Party is or may become a party;

b) kansainvälisestä sopimuksesta tai järjestelystä, joka liittyy kokonaan tai osittain verotukseen tai kokonaan tai osittain verotukseen liittyvään kotimaan lainsäädäntöön, ja

(b) any international agreement or arrangement relating wholly or mainly to taxation or any domestic legislation relating wholly or mainly to taxation;

c) monenvälisestä sijoituksiin liittyvästä yleissopimuksesta tai valtiosopimuksesta, jonka osapuoli toinen sopimuspuoli on tai tulee mahdollisesti olemaan.

(c) a multilateral convention or treaty related to investments, of which one of the Contracting Parties is or may become a party.

5. Jos jommankumman sopimuspuolen lainsäädäntö tai tällä hetkellä voimassa olevan tai myöhemmin sopimuspuolten välillä tämän sopimuksen lisäksi vahvistettavan kansainvälisen lain veloitteet sisältävät joko yleisen tai erityisen määräyksen, joka oikeuttaa toisen sopimuspuolen sijoittajien si-

(5) If the legislation of either Contracting Party or obligations under international law existing at present or established hereafter between the Contracting Parties in addition to this Agreement contain a regulation, whether general or specific, entitling investments by investors of the other Contracting

joituksille annettavaksi kohtelun, joka on edullisempi kuin mistä tässä sopimuksessa määrätään, määräys on niiltä osin kuin se on edullisempi voimassa tämän sopimuksen määräysten sijasta. Sopimuspuoli noudattaa kaikkia muita velvoitteita, joista se on vastuussa suhteessa toisen sopimuspuolen sijoittajien alueellaan tekemiin sijoituksiin.

4 artikla

Menetysten korvaaminen

Sopimuspuoli myöntää toisen sopimuspuolen sijoittajille, joiden sijoitukset isäntäosa-puolen alueella ovat kärsineet menetyksiä sodan, vallankumouksen, kansallisen hätätilan, kapinan, mellakan tai muun aseellisen selkkauksen takia, ennallen palauttamisen, vahingonkorvauksen, hyvityksen tai muun järjestelyn, joka ei ole epäedullisempi kuin sopimuspuolen omille sijoittajilleen tai kolmannen valtion sijoittajille näiden kärsimien menetysten takia myöntämät korvaukset, sen mukaan mikä on sijoittajalle edullisinta.

5 artikla

Pakkolunastus

1. Sopimuspuolen sijoittajien sijoituksia toisen sopimuspuolen alueella ei saa kansallistaa tai pakkolunastaa eikä niihin saa kohdistaa muita suoria tai epäsuoria toimenpiteitä, joilla on sama vaikutus, jollei toimenpiteisiin ryhdytä yleisen edun vuoksi ja välitöntä, tosiasiallista ja riittävää korvausta vastaan.

2. Korvauksen tulee vastata pakkolunastetun sijoituksen oikeudenmukaista markkina-arvoa välittömästi ennen kuin pakkolunastus tai uhkaamassa oleva pakkolunastus tuli yleiseen tietoon. Korvauksen tulee olla tehokkaasti realisoitavissa ja vapaasti siirrettävissä. Mikäli korvauksen maksaminen aiheuttomasti viivästyy, korvaukseen tulee sisältyä myös Lontoon pankkienvälisen tarjouksen (Libor) mukaan laskettava korko kolmen kuukauden talletuksista varsinaiseen maksupäivään.

3. Pakkolunastuksen tai saman vaikutuksen aikaansaavien toimenpiteiden laillisuus ja korvausmäärä tulee tarkistaa asianmukaisesti oikeudellisissa menettelyissä.

Party to a treatment more favourable than is provided for by this Agreement, such a regulation shall to the extent that it is more favourable prevail over this Agreement. Each Contracting Party shall observe any other obligation it has assumed with regard to investments in its territory by investors of the other Contracting Party.

Article 4

COMPENSATION FOR LOSSES

A Contracting Party shall accord to investors of the other Contracting Party whose investments in the territory of the host Party have suffered losses owing to war, revolution, a state of national emergency, revolt, insurrection, riot or other armed conflicts a restitution, indemnification, compensation or other settlement, no less favourable than that which the Contracting Party accords for losses suffered on the investments of its own investors or investors of any third State, whichever is more favourable to the investor.

Article 5

EXPROPRIATION

1) Investments by investors of one Contracting Party in the territory of the other Contracting Party shall not be nationalised, expropriated or subjected to other direct or indirect measures having the same unless the measures are taken in the public interest and against prompt, effective and adequate compensation.

2) Such compensation shall amount to the fair market value of the investment expropriated immediately before the expropriation or the impending expropriation became public knowledge. The compensation shall be effectively realisable and freely transferable. In the event that payment of compensation is unduly delayed, compensation shall also include interest at the London Interbank Offered Rate (LIBOR) for three months deposits until the date of actual payment.

3) The legality of any such expropriation or measures having the same effect and the amount of compensation shall be subject to review by due process of law.

6 artikla

Vapaa siirto

1. Sopimuspuoli takaa viipymättä toisen sopimuspuolen sijoittajien sijoituksiin liittyvien maksujen rajoittamattomat siirrot alueelleen ja alueeltaan vapaasti vaihdettavassa valuutassa; siirtovapaus koskee erityisesti

a) pääasiallisia ja lisärahamääriä sijoituksen ylläpitämiseksi ja laajentamiseksi,

b) korkoja, osinkoja, voittoja ja muita tuottoja,

c) sijoitukseen liittyvän velkasopimuksen takaisinmaksua,

d) saatavia sijoitusten myymisestä tai lopettamisesta osittain tai kokonaan,

e) korvausta tämän sopimuksen 4 ja 5 artiklassa kuvatun menetyksen tai pakkolunastuksen takia,

f) sellaisten yksittäisten henkilöiden ansioita, jotka eivät ole osapuolen kansalaisia ja joilla on oikeus työskennellä sijoituksen parissa sen alueella ja muita rahamääriä, jotka on osoitettu sijoituksen hoitoon liittyvien kulujen kattamiseen ja

g) riitojen ratkaisemisesta johtuvat maksuja.

2. Sopimuspuoli takaa edelleen, että maksujen siirrot suoritetaan viipymättä vapaasti vaihdettavassa valuutassa vaihtopäivänä sen sopimuspuolen alueella käteiskaupassa siirrettävän valuutan osalta voimassa olevaan vaihtokurssiin, jossa sijoitus tehdään.

7 artikla

Sijaantulo

1. Jos sopimuspuoli tai sen edustajaksi määrätty taho suorittaa maksun omalle sijoittajalleen takauksen perusteella, jonka se on myöntänyt toisen sopimuspuolen alueella olevan sijoituksen osalta ei-kaupallisten riskien varalta, viimeksi mainittu sopimuspuoli tunnustaa, joko lain nojalla tai laillisen liike-tapahtuman mukaisesti, kaikkien sijoituksesta johtuvien oikeuksien ja vaatimusten siirtymisen ensin mainitulle sopimuspuolelle sekä tunnustaa, että ensin mainittu sopimuspuoli tai sen edustajaksi määrätty taho on oikeutettu harjoittamaan näitä oikeuksia ja toimeenpanemaan nämä vaatimukset sijaantulon nojalla samassa laajuudessa kuin alkupe-

Article 6

FREE TRANSFER

1) Each Contracting Party shall ensure without delay the investors of the other Contracting Party the unrestricted transfer of payments in connection with an investment into and out of its territory in a freely convertible currency, particularly of:

(a) the principal and additional amounts to maintain or increase the investment;

(b) interests, dividends, profits and other returns;

(c) repayments of a loan agreement related to the investment;

(d) any proceeds from the partial or total sale or liquidation of the investments;

(e) compensation for loss or expropriation described in Articles 4 and 5 of this Agreement;

(f) the earnings of individuals, not being its nationals who are allowed to work in connection with an investment in its territory and other amounts appropriated for the coverage of expenses connected with the management of the investment; and

(g) payments arising out of settlement of disputes.

2) The Contracting Party shall further ensure that transfers of payments shall be made without delay in a freely convertible currency at the market rate of exchange with respect to spot transactions on the date of transfer in the territory of the Contracting Party where the investment is made.

Article 7

SUBROGATION

1) If a Contracting Party or its designated agency makes a payment to its own investor under a guarantee against non-commercial risks it has accorded in respect of an investment in the territory of the other Contracting Party, the latter Contracting Party shall recognise the assignment, whether under law or pursuant to a legal transaction, to the former Contracting Party, of all the rights and claims resulting from such an investment, and shall recognise that the former Contracting Party or its designated agency is entitled to exercise such rights and enforce such claims by virtue of subrogation, to the same extent as the original investor.

räinen sijoittaja.

2. Kun sopimuspuoli on suorittanut maksun sijoittajilleen ja ottanut tehtäväkseen vastata sijoittajan oikeuksista ja vaatimuksista, tämä sijoittaja ei saa, jollei sitä ole valtuutettu toimimaan maksun suorittavan sopimuspuolen puolesta, harjoittaa mainittuja oikeuksia ja vaatimuksia toista sopimuspuolta vastaan.

8 artikla

Neuvottelut

Sopimuspuolet suostuvat neuvottelemaan toistensa kanssa jommankumman sopimuspuolen pyynnöstä mistä tahansa näiden kahden maan välisiin sijoituksiin liittyvästä asiasta tai asiasta, joka muutoin vaikuttaa tämän sopimuksen tulkintaan tai täytäntöönpanoon.

9 artikla

Sopimuksen soveltaminen

Tätä sopimusta sovelletaan kaikkiin sijoituksiin siitä riippumatta, onko ne tehty ennen sopimuksen voimaantuloa tai sen jälkeen, mutta sopimusta ei sovelleta sijoitusta koskevaan riitaan, joka alkoi, tai vaatimukseen, josta sovittiin ennen sopimuksen voimaantuloa.

10 artikla

Sijoittajan ja sopimuspuolen väliset riidat

1. Sopimuspuolen sijoittajan ja toisen sopimuspuolen väliset riidat tulisi ratkaista sovinnollisesti.

2. Mikäli tällaista riitaa ei voida ratkaista kolmen kuukauden kuluessa siitä päivästä lukien, kun ratkaisupyynnöksi esitettiin, kyseinen sijoittaja voi alistaa riidan:

a) sijoituksia koskevien riitaisuuksien kansainväliselle ratkaisukeskukselle (ICSID), joka perustettiin Washingtonissa 18 päivänä maaliskuuta 1965 allekirjoitettavaksi avatun valtioiden ja toisten valtioiden kansalaisten välisen sijoituksia koskevien riitaisuuksien ratkaisemisesta tehdyn yleissopimuksen nojalla, tai

b) väliaikaiselle välimiesoikeudelle, joka asetetaan Yhdistyneiden kansakuntien kan-

2) Where a Contracting Party has made a payment to its investors and has taken over the rights and claims of the investor, that investor shall not, unless authorised to act on behalf of the Contracting Party making the payment, pursue those rights and claims against the other Contracting Party.

Article 8

CONSULTATION

The Contracting Parties agree to consult each other at the request of either Contracting Party on any matter relating to investments between the two countries, or otherwise affecting the interpretation or implementation of this Agreement.

Article 9

APPLICATION OF THE AGREEMENT

This Agreement shall apply to all investments, whether made before or after its entry into force, but shall not apply to any dispute concerning an investment which arose, or any such claim which was settled before its entry into force.

Article 10

DISPUTES BETWEEN AN INVESTOR AND THE CONTRACTING PARTY

1) Disputes between an investor of one Contracting Party and the other Contracting Party should be settled amicably.

2) If such disputes cannot be settled within three months from the date of request for settlement, the investor concerned may submit the dispute to:

(a) the International Center for the Settlement of Investment Disputes (ICSID) established under the Convention on the Settlement of Investment Disputes between States and Nationals of other States, opened for signature in Washington, D.C. on March 18, 1965; or

(b) to an ad hoc arbitration tribunal, which unless otherwise agreed upon by the parties

sainvälisen kauppaoikeuden komitean (UNICTRAL) välimiesmenettelysääntöjen mukaisesti, elleivät riidan osapuolet toisin sovi.

3. Päätös on lopullinen ja riidan osapuolten osalta sitova ja se pannaan täytäntöön kansallisen lain mukaisesti.

4. Kumpikaan sopimuspuoli ei saa jatkaa välimiesmenettelyyn viedyn asian käsittelyä diplomaattiteitse ennen kuin välimiesmenettely on saatettu loppuun ja sopimuspuoli on laiminlyönyt tämän artiklan 3 kohdassa mainitun päätöksen noudattamisen.

11 artikla

Sopimuspuolten väliset riidat

1. Sopimuspuolten väliset riidat tämän sopimuksen tulkinnasta ja toimeenpanosta tulisi ratkaista mahdollisuuksien mukaan diplomaattiteitse.

2. Jos tällaisia riitoja ei saada ratkaistuksi kuuden kuukauden kuluessa siitä päivästä lukien, jolloin jompikumpi sopimuspuoli ilmoitti asiasta kirjallisesti toiselle sopimuspuolelle, ne tulee jommankumman sopimuspuolen pyynnöstä alistaa väliaikaisen kansainvälisen välimiesoikeuden ratkaistavaksi.

3. Väliaikainen kansainvälinen välimiesoikeus asetetaan seuraavasti: välimiesoikeus muodostuu kolmesta välimiehestä. Kumpikin sopimuspuoli nimittää yhden välimiehen ja nämä kaksi välimiestä esittävät yksimielisesti kolmatta välimiestä, joka on sellaisen kolmannen valtion kansalainen, jolla on diplomaattisuhteet kummankin sopimuspuolen kanssa; sopimuspuolet nimittävät kolmannen välimiehen välimiesoikeuden puheenjohtajaksi.

4. Jos välimiesoikeuden jäseniä ei ole nimetty kuuden kuukauden kuluessa siitä päivästä, jolloin välityspyyntö esitettiin, kumpi tahansa sopimuspuolista voi muun järjestelyn puuttuessa pyytää Kansainvälisen tuomioistuimen presidenttiä suorittamaan tarvittavat nimitykset kolmen kuukauden kuluessa. Mikäli presidentti on jommankumman sopimuspuolen kansalainen tai muusta syystä estynyt suorittamasta nimitystä, tehtävä annetaan tuomioistuimen varapresidentille tai tuomioistuimen virkaiältään vanhimmalle jäsenelle, joka ei ole kummankaan sopimuspuolen kansalainen eikä muutoin estynyt

to the dispute, is to be established under the Arbitration Rules of the United Nations Commission on International Trade Law (UNCITRAL).

3) The award shall be final and binding on the parties to the dispute and shall be executed according to national law.

4) Neither Contracting Party shall pursue through diplomatic channels any matter referred to arbitration until the proceedings have terminated and a Contracting Party has failed to abide or to comply with the award referred to in paragraph (3) of this Article.

Article 11

DISPUTES BETWEEN THE CONTRACTING PARTIES

1) Disputes between the Contracting Parties concerning the interpretation and implementation of this Agreement should be settled, as far as possible, through diplomatic channels.

2) If such disputes cannot be settled within six months from the date on which either Contracting Party informs in writing the other Contracting Party, they shall, at the request of either Contracting Party, be submitted for settlement to an ad hoc international Arbitral Tribunal.

3) The ad hoc international Arbitral Tribunal shall be established as follows: The Arbitral Tribunal is composed of three arbitrators. Each Contracting Party shall appoint one arbitrator; the two arbitrators shall propose by mutual agreement the third arbitrator who is a national of a third State which has diplomatic relations with both Contracting Parties, and the third arbitrator shall be appointed as Chairman of the tribunal by both Contracting Parties.

4) If the appointments of the members of the Arbitral Tribunal are not made within a period of six months from the date of request for arbitration, either Contracting Party may, in the absence of any other arrangement, invite the President of the International Court of Justice to make the necessary appointments within three months. Should the President be a national of one Contracting Party or should the President not be able to perform this designation because of other reasons, this task shall be entrusted to the Vice-President of the Court, or to the next senior Judge of the Court who is not a

suorittamasta nimitystä.

5. Välimiesoikeus päättää itse omista menettelytavoistaan. Välimiesoikeus tekee päätöksensä äänen enemmistöllä ja päätökset ovat lopullisia ja molempia sopimuspuolia sitovia.

6. Kumpikin sopimuspuoli vastaa oman välimiesoikeuden jäsenensä ja tämän edustautumisen aiheuttamista kustannuksista välimiesmenettelyn yhteydessä. Puheenjohtajan kustannuksista ja muista kustannuksista sopimuspuolet vastaavat yhtä suurin osuuksin. Välimiesoikeus voi kuitenkin määrätä toisen sopimuspuolen vastaamaan suuremmasta osuudesta kustannuksia.

12 artikla

Loppumääräykset

1. Sopimuspuolet ilmoittavat toisilleen, kun niiden perustuslailliset edellytykset tämän sopimuksen voimaantulemiseksi on täytetty. Sopimus tulee voimaan kolmantenakymmenentenä päivänä viimeisen ilmoituksen saapumispäivästä lukien.

2. Tämä sopimus on voimassa viisitoista vuotta. Sen jälkeen se on voimassa, kunnes toinen sopimuspuoli antaa diplomaattiteitse kirjallisen ilmoituksen irtisanomisesta vuoden irtisanomisajalla.

3. Niiden sijoitusten osalta, jotka on tehty ennen tämän sopimuksen irtisanomisilmoituksen voimaantuloa, tämän sopimuksen määräykset ovat voimassa vielä viisitoista vuotta.

4. Tätä sopimusta sovelletaan siitä riippumatta, onko sopimuspuolten välillä diplomaattisia tai konsulisuhteita.

Tehty Manilassa 25 päivänä maaliskuuta 1998 kahtena englanninkielisenä alkuperäiskappaleena.

Suomen tasavallan hallituksen
puolesta

Filippiinien tasavallan hallituksen
puolesta

national of either Contracting Party and is not otherwise precluded from performing this designation.

5) The Arbitral Tribunal shall determine its own procedure. The Arbitral Tribunal shall reach its decision by a majority of votes, the decision being final and binding upon the Contracting Parties.

6) Each Contracting Party shall bear the cost of its own member of the Arbitral Tribunal and of its representation in the arbitral proceedings. The costs of the Chairman and the remaining costs shall be borne in equal parts by the Contracting Parties. The Arbitral Tribunal may, however, direct a larger portion of costs to be borne by one of the Contracting Parties.

Article 12

FINAL CLAUSES

1) The Contracting Parties shall notify each other when the constitutional requirements for the entry into force of this Agreement have been fulfilled. The Agreement shall enter into force on the thirtieth day after the date of the latter notification.

2) This Agreement shall remain in force for fifteen years. Thereafter, it shall remain in force until one of the Contracting Parties gives one year's prior written notice of termination through diplomatic channels.

3) In respect of investments made prior to the date when the notice of termination of this Agreement becomes effective, the provisions of this Agreement shall remain in force for a further period of fifteen years.

4) This Agreement shall be applicable irrespective of whether diplomatic or consular relations exist between the Contracting Parties.

Done at Manila on March 25, 1998 in two originals in the English language.

For the Government of the Republic
of Finland

For the Government of the Republic
of the Philippines